

Dosarul nr. 2ra-279/2023
2-19064815-01-2ra-20022023

Prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Central (jud. M. Stratan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

Î N C H E I E R E

31 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Ion Malanciuc
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elizaveta Doroftei împotriva lui Emilian Pavliuc și Ludmillei Pavliuc cu privire la obligarea demolării bunului, defrișarea copacilor și repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 28 iunie 2019, Elizaveta Doroftei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Emilian Pavliuc și Ludmillei Pavliuc, solicitând obligarea pârâților să demoleze șopronul pentru păstrarea lemnului cu amplasarea la o distanță minimă de doi metri de la hotarul gospodăriilor, obligarea pârâților să defrișeze copacii de salcâm ce cresc în nemijlocita apropiere de gard, încasarea din contul pârâților a prejudiciului moral în mărime de 3500 de lei, încasarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 775 de lei.

În motivarea acțiunii Elizaveta Doroftei a indicat că, pârâții Emilian Pavliuc și Ludmila Pavliuc îi sunt vecini, iar pe parcursul unei perioade îndelungate de timp dânsii au avut un comportament agresiv față de reclamantă și familia sa, sistematic inițiau certuri, scandaluri, mereu au creat condiții insuportabile de trai prin construcția unor încăperi auxiliare lângă gardul ce desparte gospodăriile, punând în pericol de demolare bucătăria de vară a reclamantei care a fost edificată cu mult înainte ca ei să procure gospodăria vecină.

Reclamanta a invocat că anterior acțiunile vecinilor au fost obiect de examinare judiciară privind demolarea acestor edificii, ca ulterior din nou să instaleze în același loc o nouă șură pentru depozitarea lemnului.

Reclamanta a relatat că în nemijlocita apropiere de gard pârâții au plantat șapte arbori de salcâm, care au crescut la înălțimea de aproximativ 15 metri și care îi umbresc

grădina, făcând imposibilă cultivarea plantelor pe lotul de teren ce-i aparține. Dânsa a încercat de mai multe ori să discute cu pârâții referitor la mutarea șopronului și defrișării copacilor, însă dâșii au refuzat. Mai mult, reclamanta susține că a fost insultată de Ludmila Pavliuc, fapt ce a determinat-o să se adreseze de mai multe ori la autoritatea locală, care în ultimă instanță a delegat un specialist al primăriei și a constatat starea de lucruri.

Reclamanta a invocat că Primăria s. Sculeni prin scrisoarea nr. 161 din 21 iunie 2019, i-a comunicat faptul că în urma ieșirii la fața locului s-a constatat că arborii cresc la depărtarea de 10-20 cm de gard, iar masa lemnoasă depozitată nu este lăsată pe plasa metalică ce desparte gospodăriile, fără însă a indica că apele pluviale de pe șopron se scurg sub casa sa și este pusă în pericol de la umiditatea intensivă a temeliei ei.

Reclamanta a invocat că le-a solicitat pârâților înlăturarea obstacolelor sub condiția adresării în instanța de judecată, care însă au fost ignorate.

Reclamanta consideră că urmează să fie reparat prejudiciului moral în mărime de 3 500 de lei, deoarece pârâții nu au conștientizat necesitatea de a nu-i crea incomodități prin acțiunile descrise, în condițiile în care există o hotărâre de judecată.

Reclamanta a indicat că, în anul 2006, împreună cu soțul Mihail Doroftei (decedat) a întocmit un contract de înstrăinare a bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață pentru feciorul Anatolie, care locuiește separat în gospodăria proprie și deoarece îi sunt afectate interesele sale este îndreptățită să înainteze prezenta acțiune.

Prin hotărârea din 16 octombrie 2019 a Judecătorei Ungheni, sediul Central, s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Elizaveta Doroftei împotriva lui Emilian Pavliuc și Ludmila Pavliuc cu privire la obligarea demolării bunului, defrișarea copacilor și repararea prejudiciului moral (f.d.47, 53-58, vol. I).

Pentru a hotărî astfel, prima instanță cu referire la prevederile art. 117, 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, art. 453, 463, 500, 501, 586, 587, 588, 597, 598 din Codul civil (în redacția în vigoare la data apariției raportului juridic), a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii depuse de către Doroftei Elizaveta.

Prin decizia din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Elizaveta Doroftei și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 11 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Elizaveta, casată integral decizia din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.138-145, vol. I).

Rejudecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 28 septembrie 2021, corectată prin încheierea din 15 februarie 2021, Curtea de Apel Chișinău a admis apelul declarat de Elizaveta Doroftei și a casat hotărârea din 16 octombrie 2019 a Judecătorei Ungheni, sediul Central, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea a fost admisă parțial.

S-a obligat Emilian Pavliuc și Ludmila Pavliuc să demoleze șopronul pentru păstrarea lemnului ce le aparține cu drept de proprietate, cu amplasarea lui la o distanță minimă de doi metri de la hotarul gospodăriilor.

S-a obligat Emilian Pavliuc și Ludmila Pavliuc să defrișeze copacii de salcâm ce cresc în nemijlocita apropiere de gard.

S-a încasat de la Emilian Pavliuc și Ludmila Pavliuc în beneficiul Elizavetei Doroftei cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime de 775 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 07 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc, casată integral decizia din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, și trimisă cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Rejudecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 16 noiembrie 2022 a admis apelul declarat de către Doroftei Elizaveta și casat hotărârea din 16 octombrie 2019 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea a fost admisă parțial.

S-a obligat Pavliuc Emilian și Pavliuc Ludmila să demoleze șopronul pentru păstrarea lemnului ce le aparține cu drept de proprietate, cu amplasarea lui la o distanță minimă de doi metri de la hotarul gospodăriilor.

În rest, cerințele reclamantei Doroftei Elizaveta au fost respinse, ca neîntemeiate.

S-a încasat, în mod solidar, de la Pavliuc Emilian și Pavliuc Ludmila în beneficiul Doroftei Elizavetei cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime de 275 lei achitate în prima instanță, precum și taxa de stat în mărime de 225 lei achitată în instanța de apel.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiată concluzia instanței de fond privind respingerea acțiunii.

Instanța de apel a reținut că vecinătatea este o stare de fapt care generează anumite drepturi și obligații pentru proprietarii terenurilor sau altor bunuri imobile de unde se pot produce influențe reciproce. În același timp, abuzul de drept se săvârșește în cazul în care un proprietar își exercită în mod excesiv dreptul de proprietate și vecinătate.

La caz, instanța de apel a constatat că Elizaveta Doroftei, Emilian Pavliuc și Ludmila Pavliuc sunt proprietarii bunurilor imobile învecinate, fapt constatat prin hotărârea din 08 iulie 2014 a Judecătoriei Ungheni, în partea menținută prin decizia din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, fapt care în temeiul art. 126 alin. (3) din Codul de procedură civilă nu se cere a fi dovedit din nou.

Potrivit aceleiași hotărâri, s-a stabilit Pavliuc Emilian și Pavliuc Ludmila sunt proprietarii bunului imobil învecinat cu bunul imobil cu nr. cadastral xxxx, amplasat în xxxx ce aparține cu drept de proprietate lui Doroftei Elizaveta (f.d.13, vol.I). Acest fapt rezultă și din contractul de vânzare-cumpărare în temeiul căruia Emilian Pavliuc a procurat la 21 iunie 1979 de la Parascan Alexandr casa de locuit, precum și șură/casă din lampaci/amplasate pe terenul cu suprafața de 1500 m.p. (f.d.38- 40, vol. I), confirmarea nr.77 din 02 septembrie 2019, eliberată de Primarul com. Sculeni, Vasile Casian (f.d.28, vol. I), potrivit căreia Pavliuc Emilian și Pavliuc Ludmila locuiesc pe str. xxxx, vizavi de grădina publică din xxxx, extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor (f.d.37, vol.I).

Astfel, instanța de apel a criticat argumentul instanței de fond precum că dreptul de proprietate al bunului imobil cu nr. cadastral xxxx amplasat în xxxxx aparține exclusiv lui Anatolie Doroftei, obținut de către acesta în temeiul contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață or, în cazul înstrăinării bunului imobil cu condiția întreținerii pe viață, deși dobânditorul întreținerii intră în stăpânirea bunului la data încheierii contractului și înregistrării lui la oficiul cadastral teritorial, totuși proprietatea deplină asupra bunului se dobândește doar după decesul

beneficiarului (Elizaveta Doroftei), în plus dobânditorul, Anatolie Doroftei nu are dreptul să vândă bunul atâta timp cât beneficiarul întreținerii este în viață.

Instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiat argumentul instanței de fond precum că nu a fost probat faptul că vecinii apelantei au construit după emiterea hotărârii judecătorești din 08 iulie 2014 un alt șopron mai aproape, deoarece planșele fotografice anexate la judecarea cauzei în ordine de apel nu vin să demonstreze distanța admisibilă, dar și faptul că prezența șurei, atentează în mod inadmisibil asupra terenului său or, din actele cauzei rezultă contrariul.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat în privința temeiniciei pretenției privind obligare a pârâților să demoleze șopronul pentru păstrarea lemnului cu amplasarea lui la o distanță minimă de la hotarul gospodăriilor învecinate, având în vedere că actele cauzei demonstrează cu certitudine existența șurei și faptul că prezența acesteia atentează inadmisibil asupra terenului proprietarului, în condițiile în care acoperișul acesteia este înclinat spre hotar și în timpul ploilor apa se scurge sub peretele casei de locuit a Elizavetei Doroftei (f.d.11, vol. I), deși conform normei legale aceasta urmează să cadă pe teritoriul proprietarului.

Astfel, instanța de apel a notat că intimații Pavliuc Emilian, Pavliuc Ludmila au neglijat repetat prevederile legale, ceea ce denotă rea credință acestora or, anterior acțiunile intimaților Pavliuc Emilian, Pavliuc Ludmila au mai fost obiect de examinare judiciară fiind dispusă demolarea, ca ulterior din nou să instaleze o nouă șură cu nerespectarea distanței minime.

La fel, s-a constatat și faptul nerespectării de către intimații a distanței minime de 2 metri de plantare a arborilor față de linia de hotar. Or, potrivit dispozițiilor art. 598 alin. (1), (3) din Codul civil, orice construcție, lucrare sau plantație se poate face de către proprietarul terenului numai cu respectarea unei distanțe minime de 60 de cm față de linia de hotar, dacă nu se prevede altfel prin lege sau regulamentul de urbanism, astfel încât să nu se aducă atingere drepturilor proprietarului vecin. Arborii, cu excepția celor mai mici de doi metri, a plantațiilor și a gardurilor vii, trebuie sădiți la distanța stipulată de lege, de regulamentul de urbanism sau de obiceiul locului, dar care să nu fie mai mică de 2 metri de linia de hotar. Iar, în caz de nerespectare a distanței prevăzute la alin. (1) și (2), proprietarul vecin este îndreptățit să ceară demolarea construcției sau scoaterea ori tăierea la înălțimea convenită a arborilor, plantațiilor ori gardurilor pe cheltuiela proprietarului terenului pe care acestea sânt ridicate.

Referitor la pretenția privind obligarea pârâților să defrișeze copacii de salcâm ce cresc în nemijlocita apropiere de gard instanța de apel a stabilit că deși anterior intimații Pavliuc Emilian și Pavliuc Liudmila nu au respectat distanța minimă de 2 metri de plantare a arborilor față de linia de hotar, totuși această cerință a fost executată benevol de către ultimii, după cum rezultă atât din declarațiile părților cât și din confirmarea Primăriei com. Sculeni, r-nul Ungheni nr. 273/03 din 15 noiembrie 2022, Pavliuc Emilian defrișând cei 7 copaci de specia salcâm din gospodăria proprie care creșteau în apropierea nemijlocită cu hotarul gospodăriei lui Doroftei Anatolie.

Instanța de apel a respins pretenția privind repararea prejudiciului moral în cuantum de 3500 lei, menționând că prevederile art. 2036 alin.(1) din Codul civil modernizat, invocate de reclamantă, nu sunt aplicabile raportului juridic dat de reparare a prejudiciului moral. În acest context, instanța de apel a remarcat că deși persoana trece

prin suferințe în multe situații din viață, inclusiv în cazul faptelor ilicite la care este expusă, aceasta încă nu o îndreptățește să solicite despăgubiri. Persoana o poate cere doar în cazurile prevăzute de lege și în condițiile legale privind răspunderea.

Cu referire la cheltuielile de asistență juridică pretinse de către reclamanta Doroftei Elizaveta în mărime de 500 lei, instanța de apel a concluzionat că deși reclamanta a solicitat încasarea sumei de 500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, anexând bonul de plată YL nr. 219260 din 28 iunie 2019, ultima nu a prezentat dovada faptului că a fost reprezentată în judecată de un avocat, adică la caz – mandatul avocațial, nefiind întrunite în acest sens prevederile art. 96 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă.

Prin prisma art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a dispus încasarea în mod solidar, din contul lui Pavliuc Emilian și Ludmileu Pavliuc cuantumul sumei încasate cu titlu de taxă achitată de către Doroftei Elizaveta în prima instanță în mărime de 275 lei și cu titlu de taxă achitată de către Doroftei Elizaveta în instanța de apel în mărime de 225 lei.

La 10 februarie și 30 martie 2023, Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat casarea integrală a deciziei din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 16 octombrie 2019 a Judecătoria Ungheni, cu remiterea cauzei spre reexaminare în instanța de fond.

În motivarea recursului Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc și-au manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel menționând că, a fost îngădit accesul liber la justiția a terților persoane prin faptul că neantrenării în proces în calitate de intervenient principal a proprietarului bunului imobil Doroftei Anatolie și a soției acestuia.

Recurenții consideră că instanța de apel a neglijat prevederile art. 598 alin. (1) și art. 599 alin. (1) din Codul civil, fiind emisă decizie contradictorie și pătinitoare prin faptul că și-a asumat rolul unui expert în construcții, or dintr-o planșă fotografică nu este posibil de stabilit distanța de la hotar, nici de identificat bunul imobil.

De asemenea, recurenții au invocat omiterea termenului de prescripție de trei ani, or la materialele cauzei a fost anexat în calitate de probă copia contractului de vânzare-cumpărare din care rezultă că, copârții au cumpărat încă în anul 1979 construcția accesorie în litigiu, iar din anul 1979 și pînă în prezent reclamanta nu a obiectat asupra amplasării construcției respective față de linia de hotar.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 16 noiembrie 2022. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces la data de 04 ianuarie 2023 (f.d. 98, vol. II), însă dovada comunicării deciziei motivate la materialele cauzei lipsește.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc, s-au conformat prevederilor legale, declarând recurs la 10 februarie 2023 împotriva deciziei 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după

parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copie de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 20 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs depusă de către Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 107, vol. II).

Prin referința depusă la 13 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Elizaveta Doroftei a solicitat declararea inadmisibilă a recursului depus de Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc.

Examinând temeiurile recursului completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230).

Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ludmila Pavliuc și Emilian Pavliuc.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni